



| Guía Docente          |   |                    |                   |          |
|-----------------------|---|--------------------|-------------------|----------|
| Datos Identificativos |   |                    |                   | 2024/25  |
| Asignatura (*)        | Xestión da Seguridade, a Calidade e o Medio Ambiente Marítimo   | Código             | 631G01315         |          |
| Titulación            | Grao en Náutica e Transporte Marítimo   |                    |                   |          |
| Descritores           |   |                    |                   |          |
| Ciclo                 | Período   | Curso              | Tipo              | Créditos |
| Grao                  | 2º cuatrimestre   | Terceiro           | Optativa          | 6        |
| Idioma                | CastelánGalego  |                    |                   |          |
| Modalidade docente    | Presencial  |                    |                   |          |
| Prerrequisitos        |   |                    |                   |          |
| Departamento          | Ciencias da Navegación e Enxeñaría Mariña   |                    |                   |          |
| Coordinación          | Cao Feijóo, Genaro  | Correo electrónico | genaro.cao@udc.es |          |
| Profesorado           | Cao Feijóo, Genaro  | Correo electrónico | genaro.cao@udc.es |          |
| Web                   |   |                    |                   |          |
| Descrición xeral      | Esta materia fará fincapé no coñecemento da normativa para que o alumnado poida comprender en que se fundamenta unha axeitada xestión da seguridade no mar e a protección do seu medio. Para iso, estudaranse en detalle as normativas que incumben á xestión da seguridade, a calidade e o medio ambiente no ámbito marítimo. Asemade, aplicaranse criterios e técnicas tanto da xestión da calidade como da sostibilidade medioambiental ó transporte marítimo. |                    |                   |          |

| Competencias / Resultados do título |   |
|-------------------------------------|---|
| Código                              | Competencias / Resultados do título   |
| A54                                 | RA1C-Escribir, explicar e transmitir os coñecementos teóricos adquiridos tanto de modo oral como escrito mediante o uso do linguaxe científico-técnico. |
| A55                                 | RA2C-Identificar e relacionar os coñecementos adquiridos con outras disciplinas   |
| A57                                 | RA4C-Reunir e interpretar datos relevantes  |
| A58                                 | RA5C-Identificar compoñentes do buque.  |
| A59                                 | RA6C-Identificar as situacións críticas e usar os medios dispoñibles ao fin de resolvelas con efectividade.   |
| A64                                 | RA112C?Recabar información obxetiva nas entrevistas persoais  |
| A65                                 | RA116C?Coñecer a normativa nacional e internacional aplicable ás actividades relacionadas co transporte marítimo e as operacións portuarias.            |
| B32                                 | RA10H-Coñecer, analizar, sintetizar e aplicar os contidos, conceptos fundamentais e aplicacións da asignatura.  |
| B33                                 | RA11H-Desenvolver tanto o traballo individual como en grupo   |
| B34                                 | RA12H-Manexar material bibliográfico e recursos informáticos  |
| B35                                 | RA13H-Manexar con soltura as ferramentas, técnicas, equipos e/ou material/instrumental propio de cada materia.  |
| B107                                | RA121H?Coñecer e aplicar a normativa e técnicas en materias de xestión da seguridade do transporte marítimo e a protección do medio marino.             |
| C15                                 | RA17X-Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.  |
| C16                                 | RA18X-Revisar o cumprimento das prescricións lexislativas marítimas   |
| C17                                 | RA19X-Promover os hábitos hixiénicos e saudables adecuados e fomentar o interese e cooperación dos traballadores nunha acción preventiva integrada.     |
| C40                                 | RA114X?Redactar informes técnicos.  |
| C41                                 | RA115X?Xestionar, dirixir e controlar empresas e actividades relacionadas co ámbito marítimo.   |
| C43                                 | RA118X?Planificar inspeccións, auditorías internas e externas e elaborar os correspondentes informes.   |

| Resultados da aprendizaxe   |     |  |                                     |
|---|-----|--|-------------------------------------|
| Resultados de aprendizaxe   |     |  | Competencias / Resultados do título |
| RA1C-Escribir, explicar e transmitir os coñecementos teóricos adquiridos tanto de modo oral como escrito mediante o uso do linguaxe científico-técnico. | A54 |  |                                     |



|   |     |      |     |
|---|-----|------|-----|
| RA2C-Identificar e relacionar os coñecementos adquiridos con outras disciplinas   | A55 |      |     |
| RA4C-Reunir e interpretar datos relevantes  | A57 |      |     |
| RA5C-Identificar compoñentes do buque.  | A58 |      |     |
| RA6C-Identificar as situacións críticas e usar os medios dispoñibles ao fin de resolvelas con efectividade.   | A59 |      |     |
| RA112C-Recabar información obxetiva nas entrevistas persoais  | A64 |      |     |
| RA116C-Coñecer a normativa nacional e internacional aplicable ás actividades relacionadas co transporte marítimo e as operacións portuarias.        | A65 |      |     |
| RA10H-Coñecer, analizar, sintetizar e aplicar os contidos, conceptos fundamentais e aplicacións da asignatura.                                      |     | B32  |     |
| RA11H-Desenvolver tanto o traballo individual como en grupo   |     | B33  |     |
| RA12H-Manexar material bibliográfico e recursos informáticos  |     | B34  |     |
| RA13H-Manexar con soltura as ferramentas, técnicas, equipos e/ou material/instrumental propio de cada materia.                                      |     | B35  |     |
| RA121H-Coñecer e aplicar a normativa e técnicas en materias de xestión da seguridade do transporte marítimo e a protección do medio marino.         |     | B107 |     |
| RA17X-Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo.  |     |      | C15 |
| RA18X-Revisar o cumprimento das prescricións legislativas marítimas   |     |      | C16 |
| RA19X-Promover os hábitos hixiénicos e saudables adecuados e fomentar o interese e cooperación dos traballadores nunha acción preventiva integrada. |     |      | C17 |
| RA114X-Redactar informes técnicos.  |     |      | C40 |
| RA115X-Xestionar, dirixir e controlar empresas e actividades relacionadas co ámbito marítimo.   |     |      | C41 |
| RA118X-Planificar inspeccións, auditorías internas e externas e elaborar os correspondentes informes.   |     |      | C43 |

| Contidos                              |   |
|---------------------------------------|---|
| Temas                                 | Subtemas  |
| 1. XESTIÓN DA SEGURIDADE              | 1.1. Introducción ós sistemas de xestión da seguridade e saúde laboral.<br>1.2. Estrutura dun sistema de xestión<br>1.3. Código Internacional de Xestión da Seguridade Operacional do Buque e a Prevención da Contaminación.<br>1.4. Medidas que se adoptarán para a protección e salvaguarda de tódalas persoas a bordo nunha emerxencia<br>1.5. Coñecemento das regras sobre os dispositivos de salvamento (Convenio SOLAS)<br>1.6. Obrigacións e responsabilidades da empresa navieira e as autoridades portuarias na aplicación do Código IGS.<br>1.7. Protección del buque y las instalaciones portuarias.<br>1.7.1. Obrigacións e responsabilidade das autoridades portuarias na aplicación do Código ISPS. |
| 2. XESTIÓN DA CALIDADE                | 2.1. Introducción ós sistemas de Xestión da Calidade.<br>2.2. Normas ISO 9000<br>2.3. O modelo europeo ?EFQM?<br>2.3.1. Outros estándares de Calidad<br>2.4. Sistema de Calidad<br>2.5. Responsabilidade da dirección<br>2.5.1. A política de Calidad<br>2.6. Documentación, control de datos, aprobación e expedición  |
| 3. XESTIÓN DO MEDIO AMBIENTE MARÍTIMO | 3.1. Introducción ós sistemas de Xestión do Medioambiente<br>3.2. A serie de normas ISO 14000 sobre Xestión Ambiental<br>3.2.1. Norma ISO 14001:2015<br>3.3. O Regulamento Europeo ?EMAS?<br>3.4. Xestión da prevención da contaminación (Convenio MARPOL)<br>3.5. Normativa nacional   |



|  |  |
|--|--|
| 4. AUDITORÍAS  | 4.1. Comunicacións, informes e rexistro<br>4.2. Elaboración de Plans<br>4.3. Certificación e instrucións<br>4.4. Auditor e auditoría<br>4.5. Informe de auditoría<br>4.6. Seguimento             |
| O desenvolvemento e superación destes contidos, xunto cos correspondentes a outras materias que inclúan a adquisición de competencias específicas da titulación, garanten o coñecemento, comprensión e suficiencia das competencias recollidas no cadro AII/2, do Convenio STCW, relacionadas co nivel de xestión de Primeiro Oficial de Ponte da Mariña Mercante, sen limitación de arqueo bruto e Capitán da Mariña Mercante ata o máximo de 3.000 GT. | Cadro A-II/2 del Convenio STCW.<br>Especificación de las normas mínimas de competencia aplicables a Capitáns y primeiros oficiais de ponte de buques de arqueo bruto igual ou superior a 500 GT. |

| Planificación          |  |   |                         |              |
|------------------------|--|---|-------------------------|--------------|
| Metodoloxías / probas  | Competencias / Resultados                      | Horas lectivas (presenciais e virtuais) | Horas traballo autónomo | Horas totais |
| Proba obxectiva        | A55 A58 A65 B32<br>B107                        | 2                                       | 0                       | 2            |
| Traballos tutelados    | A54 A55 A57 A59<br>B32 B33 B34 B35<br>B107     | 5                                       | 30                      | 35           |
| Presentación oral      | A54 B33 B34 B35<br>C15                         | 3                                       | 18                      | 21           |
| Sesión maxistral       | A55 A58 A64 A65<br>B107 C16 C17 C40<br>C41 C43 | 30                                      | 60                      | 90           |
| Atención personalizada |  | 2                                       | 0                       | 2            |

\*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

| Metodoloxías        |  |
|---------------------|--|
| Metodoloxías        | Descrición   |
| Proba obxectiva     | Exame final.   |
| Traballos tutelados | <p>Traballos realizados polo alumnado (individuais e/ou en grupo) respecto dos contidos da materia.</p> <p>Ao longo do cuadrimestre proporase un ou varios traballos en torno ao contido do temario que deberán fundamentarse coa bibliografía básica e complementaria da guía e con outra seleccionada polo profesorado e/ou polo estudiantado.</p> <p>A súa realización iníciase na aula e completase mediante o traballo autónomo do alumnado, atendendo ás indicacións proporcionadas a través da atención personalizada do profesorado.</p> <p>A través da exposición na aula, compártanse os traballos realizados.</p> |
| Presentación oral   | Respecto aos traballos tutelados.  |
| Sesión maxistral    | <p>Na actividade de sesión maxistral traballaranse os contidos que conforman o marco teórico mediante a exposición oral, guiada co uso de presentacións, de medios audiovisuais e coa introdución de cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a aprendizaxe e a construción do coñecemento.</p> <p>Realízase unha exposición xeral introdutoria de cada un dos distintos temas de que consta o programa, indicando os aspectos que o alumnado debe ampliar co seu traballo persoal, coas oportunas orientacións bibliográficas.</p>   |

| Atención personalizada |            |
|------------------------|------------|
| Metodoloxías           | Descrición |
|                        |            |



|  |  |
|--|--|
| <p>Presentación oral</p> <p>Proba obxectiva</p> <p>Traballos tutelados</p> <p>Sesión maxistral</p> | <p>A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbese como momentos de traballo có profesor da materia.</p> <p>A forma e o momento en que se desenvolverá indicárase en relación con cada actividade ao longo do curso, segundo o plan de traballo da materia.</p> <p>O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO E A PERMANENCIA E A PROGRESIÓN DOS ESTUDANTES DE GRAO E MESTRADO UNIVERSITARIO NA UDC" desenvolverá a súa actividade coa asistencia e participación nas dinámicas que se recollen no Paso 4 "Planificación" e neste paso que nos ocupa "Atención personalizada" descrita para os Traballos tutelados, a través dos grupos de traballo que se conformen na materia. A actividade farase atendendo ás observacións da avaliación relativas á flexibilidade de asistencia-participación e aos requisitos para superar a materia.</p> |
|--|--|

| Avaliación          |  |   |               |
|---------------------|--|---|---------------|
| Metodoloxías        | Competencias / Resultados                      | Descrición  | Cualificación |
| Presentación oral   | A54 B33 B34 B35<br>C15                         | <p>Para avaliar a exposición/presentación teráanse en conta os seguintes aspectos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Relevancia e organización dos contidos expostos.</li> <li>- Coordinación da exposición (que reflecta un traballo colaborativo, non unha suma de partes).</li> <li>- Nivel de comprensión dos contidos básicos.</li> <li>- Claridade expositiva.</li> </ul>                                    | 10            |
| Proba obxectiva     | A55 A58 A65 B32<br>B107                        | Os criterios de avaliación contemplados no cadro A-II/1 do Código STCW, e recollido no Sistema de Garantía de Calidade, tenráñase en conta a hora de deseñar e realizar a avaliación.   | 60            |
| Traballos tutelados | A54 A55 A57 A59<br>B32 B33 B34 B35<br>B107     | <p>Para avaliar os traballos teráanse en conta na súa elaboración os seguintes aspectos:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Estrutura: presentación, organización do contido, claridade expositiva e corrección gramatical.</li> <li>- Contido: Comprensión de ideas básicas, dominio conceptual, uso das fontes traballadas no tratamento dos contidos ao longo do cuadrimestre e relacións entre eles.</li> </ul> | 20            |
| Sesión maxistral    | A55 A58 A64 A65<br>B107 C16 C17 C40<br>C41 C43 | Os criterios de avaliación contemplados no cadro A-II/1 do Código STCW, e recollido no Sistema de Garantía de Calidade, tenráñase en conta a hora de deseñar e realizar a avaliación.   | 10            |

### Observacións avaliación



- Convenio STCW 2010: Os criterios de avaliación

contemplados no cadro A-II/1 do Código STCW, e recollido no Sistema de Garantía de Calidade, teránse en conta a hora de deseñar e realizar a avaliación.

- Para superar a materia seguindo a avaliación continua

é necesario superar cada metodoloxía. Na sesión maxistral, asemade da asistencia ás aulas (nesta metodoloxía un mínimo do 80%) valorárase a participación do alumno.

O alumnado que non siga a avaliación continua sempre terá a opción de presentarse a proba obxectiva. Consecuentemente, nesta circunstancia dita metodoloxía terá un valor na avaliación do 100%.

- O alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo

parcial e dispensa académica correspondente que lle proporcione a exención de asistencia, segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC (Arts. 2.3; 3.b; 4.3; 6.b e 7.5) (04/05/2017) poderá realizar as probas parciais, se as houber, sen necesidade de asistir o 80% das aulas presenciais, sempre e cando o mestre sexa debidamente informado ao principio do curso. Sen menoscabo do anterior, o profesor poderá encargarlle a este alumnado diferentes traballos (individuais e/ou en grupo) ao longo do curso para ser expostos no horario de titorías co gallo de puntuar na avaliación continua a parte proporcional do valor da sesión maxistral.

- Sobre as sancións aplicables pola comisión de

faltas moi graves, artigo 11 do Regulamento disciplinar do estudiantado da universidade da Coruña, aprobado polo Consello de Goberno do 27/02/2023, en xuño de 2023 modificouse o punto b), quedando:

b) Cualificación de suspenso na

convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.



## Bibliografía básica

- OMI (2018). Código IGS : Código internacional de gestión de la seguridad y Directrices para la implantación del Código IGS. Londres
- IMO (). MARPOL 73/78. LONDON
- IMO (2009). Manual sobre contaminación química. . LONDRES
- IMO (2011). Directrices para la elaboración de planes de emergencia de a bordo contra la contaminación del mar . LONDRES
- IMO (2011). Manual sobre la contaminación ocasionada por hidrocarburos. . LONDRES
- IMO (2007). Directrices relativas al Convenio sobre la prevención de la contaminación del mar por vertimiento de desechos y otras materias, 1972. . LONDRES
- IMO (2007). Equipo de prevención de la contaminación conforme al MARPOL . LONDRES
- IMO (2010). Manual on oil spill risk evaluation and assessment of response preparedness . London
- (1996). La contaminación del mar fuentes, toxicidad, degradación y eliminación de contaminantes . Oviedo : Universidad, Servicio de Publicaciones
- OMI (). Código Internacional de Gestión de la Seguridad (Código IGS) y Directrices revisadas para la implantación del Código IGS. . Londres
- OMI (). Código Internacional para la Protección de los Buques y de las Instalaciones Portuarias (Código PBIP). Londres
- IMO (1994). International Safety Management (ISM Code).
- Abril Sánchez, Cristina Elena (). Integración de sistemas de gestión : calidad, medio ambiente y seguridad y salud en el trabajo. Madrid Fundación Confemetal
- Boat Books Australia (2010). Response to marine oil spills . Livingston : Witherby Seamanship International Ltd. Australia
- Chauvel, Alain-Michel (1997.). Managing Safety and Quality in Shipping. London: The Nautical Institute
- Cuatrecasas Arbós, Lluís (2017). Gestión integral de la calidad : implantación, control y certificación. Barcelona
- Fernández Hatre, Alfonso (2003). Sistemas integrados de gestión : calidad, gestión medioambiental, prevención de riesgos laborales. Llanera : Instituto de Desarrollo Económico del Principado de Asturias
- Kuo, Chengi (1998). Managing ship safety. Ed. LLP. 1998. London
- López Lemos, Paloma (2015). Cómo documentar un sistema de gestión de calidad según ISO 9001:2015. Madrid
- Moreno Redondo, M<sup>a</sup> del Mar. (2002). Código IGS y sus auditorías.
- Sánchez Rivero, José Manuel. (2016). mplantación de sistemas de gestión de la calidad : la norma ISO 9001:2015. Madrid
- Silos Rodríguez, José María (2008). Manual de lucha contra la contaminación por hidrocarburos . Cádiz : Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz
- Vidal Vázquez, Estrella (2014). La calidad y su gestión en las organizaciones gallegas propuesta de un modelo de gestión de la calidad total basado en el Modelo EFQM de Excelencia.
- IMO (2014). ISM code : International safety management code with guidelines for its implementation.. London
- IMO (2002). International Safety Management Code ISM Code : and Revised guidelines on implementation of the ISM Code by Administrations. London
- BOE (2010). Ley 41/2010 de Protección del Medio Marino. España
- Ministerio para la Transición Ecológica (2019). Ordenación del Espacio Marítimo. Catálogo de Publicaciones de la Admon. Gral. Estado Español
- Ministerio para la Transición Ecológica (2018). RD 957/2018 modifica anexo I de la ley 41/2010. España
- Diario Oficial de la UE (2008). Directiva 2008/56/CE Marco de acción comunitaria para la política del medio marino. Parlamento Europeo

## Bibliografía complementaria

## Recomendaciones



|   |
|---|
| Materias que se recomenda ter cursado previamente   |
|   |
| Materias que se recomenda cursar simultaneamente  |
|   |
| Materias que continúan o temario  |
|   |
| Observacións  |
| "-Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarse a intervención en clase de alumnos e alumnas...)-Traballarse para identificar e modificar prexuizos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.&nbsp;-Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas." |

(\*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías